

3

Vragenuur: Vragen Berndsens-Jansen

Vragen van het lid Berndsens-Jansen aan de minister van Veiligheid en Justitie over **politiegesjoemel met afluister- rapporten**.

Mevrouw **Berndsens-Jansen** (D66):

Voorzitter. Mijn fractie is geschrokken van de reportage van Brandpunt, waaruit blijkt dat de politie sjoemelt met afluister rapporten. Afgeluisterde telefoongesprekken worden niet waarheidsgetrouw uitgeschreven en dat is een ernstige constatering. Nederland is wereldwijd koploper in het aftappen van telefoongesprekken. Jaarlijks luistert justitie in ons land ruim 25.000 gesprekken af. En dat aantal lijkt jaarlijks te stijgen met internet en smartphones. Dat het afluisteren niet altijd vlekkeloos gaat, dat zich storingen voordoen in het systeem waardoor taps verloren gaan, bleek al eind vorig jaar. De tap-Teeven/Van Rey verdween spoorloos uit het systeem. Maar het is van een geheel andere orde als de politie valsheid in geschrifte pleegt, als tapverslagen wel onder ambtseed maar niet naar waarheid zijn opgemaakt, als teksten worden veranderd en als ontlastende informatie wordt weggelaten en zelfs personen worden verwisseld. Dit betekent namelijk dat valse informatie in het strafproces wordt gebracht. Het spreekt voor zich hoezeer dit het beginsel van een eerlijk proces schaadt en hoe kwalijk misleiding van de rechter is. Daarom wil mijn fractie het volgende van de minister weten.

Herkent de minister dat sprake is van geknoei met tapverslagen? Hoe kan dit nota bene onder ambtseed gebeuren? Welke waarborgen zitten in het systeem om te checken op correctheid om ervoor te zorgen dat de rechter niet misleid wordt? Welke controlemechanismen zijn er binnen de politie en het Openbaar Ministerie om dit soort praktijken te voorkomen? Wat gaat de minister doen om gesjoemel uit te sluiten? Hoe vaak komt dit voor?

Minister **Opstelten**:

Mevrouw de voorzitter. Ik dank mevrouw Berndsens voor de gestelde vragen. Aftappen is een bijzonder en ook nuttig opsporingsmiddel dat vanwege de inbreuk op de privacy alleen proportioneel en onder strakke voorwaarden mag worden toegepast. In het strafproces wordt bijzondere bewijskracht toegekend aan een onder ambtseed opgesteld proces-verbaal. Ambtsedige processen-verbaal zijn een belangrijk ankerpunt in de strafrechtpleging. De rechtbank en andere deelnemers aan het strafproces moeten dus kunnen vertrouwen op de juistheid van tapverslagen. Het is ernstig als er twijfels zijn. Het vervalsen van tapverslagen is een misdrijf. Dat is een belangrijke waarborg. De Rijksrecherche kan hiertoe feitenonderzoek doen. Bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit kan de Rijksrecherche vervolgens opsporingsonderzoek doen. Dat is onder ambtseed.

Bij de twee in het programma Brandpunt aangehaalde zaken is geen sprake van integriteitsschendingen. Wel is er sprake van onjuistheden in de uitwerking van de tagesprekken. Helaas kunnen onjuistheden in een uitgewerkt tapverslag nooit volledig worden uitgesloten.

Wat gaan wij doen? In de eenheid Noord-Holland loopt naar aanleiding van de zaak-Ainee, ook in het programma naar voren gebracht, het actieprogramma betere opsporing, waarvan de verbetering van het proces rondom de uitwerking van de tapverslagen deel uitmaakt.

Een van de maatregelen betreft een extra controle van de onderzoekleiding van cruciale tapverslagen. Verder is er een verbeterd tapprotocol.

De politie beziet nu in samenwerking met het Openbaar Ministerie welke resultaten van dit programma landelijk kunnen worden geïmplementeerd. Dat zal na het zomerreces zijn. Dan zullen er conclusies worden getrokken en zal ik, ook na de eerder aan de heer Recourt gedane toezeggingen naar aanleiding van mededelingen van procureur Van Nimwegen over tappen, met een totale brief naar de Kamer komen.

De voorzitter:

Voor de procedure geldt dat ook de minister twee minuten spreektijd heeft.

Mevrouw **Berndsens-Jansen** (D66):

Ik vind toch dat de minister het wat bagatelliseert. Hij laat het allemaal wat minder ernstig klinken. Hij beschrijft een soort procedure zoals het gaat bij de politie. Maar als er zelfs rechterlijke uitspraken zijn waarin taps als onjuist en onwaar zijn verklaard, dan is er toch wel degelijk iets aan de hand, houd ik de minister toch maar voor. Weet de minister eigenlijk wel in hoeveel zaken de rechter een tap niet toelaatbaar heeft verklaard vanwege onjuiste inhoud? Hoe kan iemand bewijzen dat er wel degelijk misbruik is gemaakt of dat een verklaring anders is geformuleerd dan wat daadwerkelijk over de tap is gezegd?

Ik wil dus ook van de minister weten of hij erkent dat er ruimte is voor een subjectieve invulling van tapverslagen en dat hij ook erkent dat de controle op een waarheidsgetrouwe weergave niet waterdicht is.

Ik vraag hem daarom nogmaals hoe hij nu gaat voorkomen dat dit zich opnieuw gaat voordoen, waardoor we weer een uitzending van Brandpunt nodig hebben om ervoor te zorgen dat er daadwerkelijk goede verslagen bij de rechter liggen, zodat de rechter ook een goede uitspraak kan doen.

Minister **Opstelten**:

Ik deel volledig de zorgen naar aanleiding van de uitzending. Van de zaken die zijn genoemd, zijn er twee niet meer onder de rechter en drie wel, dus op de laatste ga ik niet in. In een van de zaken, de zaak-Ainee, heeft het Openbaar Ministerie samen met de politie inderdaad gezegd de zaak heel diep te gaan uitzoeken en heeft men vervolgens gezegd ook nationaal te gaan uitwerken dat dit niet kan gebeuren.

Ten aanzien van een van de zaken die niet meer onder de rechter is — ik ben dit zelf ook even nagegaan — kan er sprake zijn van een misverstand, bijvoorbeeld doordat simpel Engels op een gegeven moment door degene die het verslag opmaakt anders wordt vertaald dan letterlijk zou moeten. Dat is aanleiding geweest voor een uitspraak van de rechter. Het gerechtshof heeft dit beklag tegen de bewuste politiemans in december ook afgewezen. Ik neem

dit zeer serieus. Langs de wijze die nu in dat onderzoek aan de orde komt en die landelijk wordt uitgezet, zal ik de Kamer na het zomerreces informeren. Ik doe dit in het verlengde van mijn eerdere toezegging over het terugdringen van het tappen naar aanleiding van het hetgeen procureur-generaal Van Nimwegen heeft gezegd.

De voorzitter:
Ik dank de minister.

De voorzitter:
Mevrouw Berndsens, tot slot.

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):
De minister noemt een aantal zaken die nog onder de rechter zijn, maar mijn vraag was breder. Weet de minister hoeveel zaken er in totaliteit door de rechter als niet toelaatbaar zijn beschouwd? Ik krijg graag nog antwoord van de minister op deze vraag. Ik hoor ook graag dat de minister exact in de brief aangeeft hoe de procedure wordt aangescherpt, zodat dit niet meer voorkomt en deze uitzendingen niet meer hoeven te worden gemaakt.

Minister Opstelten:
Het laatste is toegezegd. Ik zal dit gaarne meenemen in de brief. Het aantal onjuiste tapverslagen wordt niet door het OM geregistreerd en is mij derhalve niet bekend. Gezien het grote belang van een zorgvuldige toepassing van het voor de opsporing belangrijke instrument van de telefoon-tap is iedere onjuistheid waarbij de rechten van een verdachte worden geraakt er één te veel. Ik zal ook het element van de registratie meenemen in de brief.

De heer De Wit (SP):
Voorzitter. In de uitzending komt ook de strafrechtadvocaat aan het woord. Is het voor de advocaat altijd mogelijk om zelf de tapgegevens op te vragen en te controleren, dus in te zien?

Minister Opstelten:
Naar mijn mening is het tapverslag onderdeel van het dossier. Uit een recente zaak weet u dat als dit niet klopt, dat ook bekend wordt.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):
Voorzitter. Het kost ongelooflijk veel tijd om een uitgetypt tapverslag te vergelijken met de tapes. Veel van deze verdachten hebben rechtsbijstand. Is de minister van plan om advocaten de mogelijkheid te geven om betaald de tapverslagen naast de tapes te leggen. Deze fouten kwamen pas aan het licht toen de geluidsbanden naast de uitgetypte verslagen werden gelegd. Dat zijn uren en uren tapes, dus dat kost heel erg veel tijd. Verwacht de minister dat advocaten dit gratis doen? Hoe verhoudt dit zich tot de bezuinigingen op de griffierechten?

Minister Opstelten:
Er is geen enkele relatie met de griffierechten en ook niet met de rechtsbijstand. Het is het zuiver protocolleren en waarborgen van het gehele tapproces. Ik heb zojuist gezegd wat ik daaraan doe en waar ik de Kamer mee zal bedienen.